

Citation: Berkün S. (2018), Bir Kent Yönetim Modeli Olarak Türkiye’de Yavaş Şehirler Ve Halkın Farkındalığı: Isparta Örneği, BMIJ, (2018), 6(4): 1417-1433 doi: <http://dx.doi.org/10.15295/bmij.v6i4.399>

BİR KENT YÖNETİM MODELİ OLARAK TÜRKİYE’DE YAVAŞ ŞEHİRLER VE HALKIN FARKINDALIĞI: ISPARTA ÖRNEĞİ

Sanem BERKÜN¹

Received Date (Başvuru Tarihi): 07/12/2018

Accepted Date (Kabul Tarihi): 01/01/2019

Published Date (Yayın Tarihi): 04/01/2019

ÖZ

Küreselleşmenin şehirleri standartlaştırmasına, alternatif bir kent yönetim modeli de Yavaş Şehir’dir. Yavaş şehirler, kentlilere; daha kaliteli ve sürdürülebilir kentsel kalkınma anlayışıyla yönetilen bir kentte, teknolojik yenilikleri doğa dostu ilkelerle günlük yaşamlarına katarak yaşama imkânı sunmaktadır. Dünya üzerinde 30 farklı ülkede 252 yavaş şehir bulunmakta ve bu sayı hızla artmaktadır. Bu çalışma ile bir kent yönetim modeli olan yavaş şehirlerin Türkiye’de ki gelişim süreci değerlendirilmektedir. Bu kapsamda çalışmada öncelikle kavramsal çerçeveye yer verilmektedir. Daha sonra Türkiye’de yavaş şehir akımının gelişimi ve Türkiye’de bulunan yavaş şehirler incelenmektedir. Çalışmanın son bölümünde ise Türkiye’de iki yavaş şehir unvanına sahip ilçesi bulunan Isparta ili merkezinde yapılan alan araştırması ile yavaş şehirlere yönelik bilgi ve farkındalık düzeyi öğrenilmeye çalışılmaktadır. Yapılan alan araştırması ile halkın yavaş şehirlere yönelik bilgi ve farkındalık düzeyinin oldukça sınırlı olduğu saptanmış olan bu çalışma ile yavaş şehirlerin sunabileceği açılımlara dikkat çekmek ve yavaş şehirlere yönelik bilgi ve farkındalığı artırmak amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yavaş Şehir, Kentleşme Modelleri, Yerel Kalkınma

Jel Kodları: H700, Q58

CITTASLOW IN TURKEY AS AN URBAN MANAGEMENT PATTERN AND THE AWARENESS OF THE PUBLIC: ISPARTA CASE

ABSTRACT

An alternative urban management model for the standardization of the cities as a result of globalization is ‘Cittaslow’. Cittaslows provide the urbanite the opportunity to live in a city managed by a more qualified and sustainable urban development mentality and where technological innovations are embedded into daily lives with nature friendly principles. There are 252 cittaslow in 30 different countries in the world and the number is increasing rapidly. In this study, the development process of cittaslow in Turkey as an urban management pattern is studied. In this context, the conceptual framework is included primarily. Next, the development of cittaslow trend in Turkey and the cittaslows in Turkey are analyzed. In the last part of the study, the awareness level and information about the cittaslow is checked on with a field study done in city center of Isparta, which has two cittaslow districts in Turkey. The present study which shows that information and awareness levels of the public about cittaslow are quite limited aims to increase the information and awareness about cittaslow and to draw attention to the initiations that can be provided by these cities.

Keywords: Cittaslow, Urbanization patterns, Local Development

Jel Codes: H700, Q58

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Bülent Ecevit Üniversitesi, İİBF, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü, sanemberkun@mynet.com
sanemberkun16@gmail.com <https://orcid.org/0000-0002-9254-1669>

1. GİRİŞ

Dünya nüfusunun gitgide çoğalan bir bölümü kentlerde yaşamakta, özellikle kalabalık kentlerde yaşam kalitesinde önemli azalmalar gözlenmekte ve yaşanan sorunlar gitgide karmaşık bir hale bürünmektedir. Dünyanın birçok yerinde görülen benzer problemler; insanlığı geleceği için kent merkezli çözümler aramaya yöneltmiştir. Modern dünyanın ortaya çıkardığı sorunlara yönelik üretilen alternatif çözümlerden biri de yavaş şehir olarak isimlendirilmiştir.

Modern dünyada kentler birçok açıdan aynı görünüme bürünerek özgünlüklerini kaybetmektedir. İtalya’da oluşmuş, zaman içerisinde dünyaya yayılmış yavaş şehirler: aynı görünüme bürünmüş birçok kentten farklılık gösterebilmesinde, şehirlerin özgünlüklerini doğru belirlenmesi ve koruması için stratejiler geliştirmesini sağlamak istemektedir. Yavaş şehirlerin oluşumu yakın bir tarihsel geçmişe sahip olmakla birlikte sürdürülebilir kalkınma ve iyi yaşam kalitesinin artırılmasına yönelik hedefleri onları dünya genelinde hızla yaygınlaştırmıştır. Çünkü yavaş şehir felsefesi sürdürülebilir bir kentleşme stratejisi sunmakta ve dünyanın bir miras değil emanet olduğu düşüncesi ile bizlerin ihtiyaçlarını karşılarken, gelecekte aynı yerde yaşayacak insanları ve onların yaşam kalitelerini de göz ardı etmemektedir. Keza yavaş şehirler kentin ekonomik, kültürel, sosyal ve politik hedeflerini kentte refahı artıracak şekilde belirlemekte, çevrenin ve doğal kaynakların korunmasını desteklemektedir.

Çalışma ile yavaş şehir akımının Türkiye’deki gelişim süreci değerlendirilmekte, Türkiye’de sunabileceği açılımlar irdelenmekte ve yavaş şehirlere yönelik bilgi, farkındalığın artırılması hedeflenmektedir. Türkiye’de bulunan 15 yavaş şehirden ikisi, Isparta ili sınırları içerisinde yer almaktadır. Isparta ili merkezinde yapılan alan araştırması ile yavaş şehirlere yönelik halkın bilgi ve farkındalık düzeyinin öğrenilmek istendiği çalışma bulguları ışığında, yavaş şehirlerin sunabileceği açılımlardan yararlanabilmek için gerekenler hakkında ipuçları aranmaktadır.

2. YAVAŞ ŞEHİR KAVRAMI VE YAVAŞ ŞEHİRLERİN GELİŞİMİ

Günümüz toplumlarında nüfusun gitgide çoğalan bir bölümü, modern dünyanın birçok ‘aynılaşmış’ kentinden birinde, asgari çevre kalitesinde yaşamaktadır. Bu kentlerde öne çıkan sorunlardan bazıları; çevre kirliliği, doğal kaynakların tükenmesi, işsizlik, gecekondulaşma, trafik tıkanıklıkları, güvenlik sorunları, sağlıksız ve işlenmiş gıdalarla beslenmek durumunda kalma olarak sıralanabilir (Berkün, 2018: 205). Farklılıkların törpülenmesi, yerel kimliklerin ve özelliklerin kaybedilmesi, bu değişimin istenmeyen diğer sonuçları arasındadır (Özgenç, 2012: 79-92). Dünyanın birçok yerinde görülen ve yukarıda birkaçına değinilen benzer

problemler; insanlığı geleceği için kent merkezli çözümler aramaya yöneltmiş, modern dünyanın ortaya çıkardığı sorunlar alternatif kent modellerinin tartışılması ve üretilmesini gerekli hale getirmiştir.

Yavaş şehir (slow cities/cittaslow) sürdürülebilir kentleşme için üretilen yaklaşımlardan biridir. Bu modelde, birçok aynı görünüme bürünmüş kentten farklılık gösterebilmesinde, şehirlerin özgünlüklerini doğru belirlenmesi ve korunması için stratejiler geliştirilmektedir. Öte yandan yerel değerlere sahip çıkılarak, bu değerlerin korunması ve geliştirilmesi için çaba harcanmaktadır (Sırım, 2012: 120). Bu kentlerde yenilenebilir doğal kaynakların sürdürülebilir olarak kullanılmasına, ekosistemin işlevlerinin ve biyolojik çeşitliliğin korunmasına, zararlı emisyonların kritik eşik değerlerin altında kalmasına ve çevreye geri dönüşü olmayan zararlar verilmemesi koşuluyla ekonomik faaliyetlerin devam edebileceği bir kalkınma stratejisinin benimsenmesinin gerekliliğine işaret edilmektedir (Daly, 1990: 2).

Roma'da ayaküstü atıştırmanın (fast food) yaygınlaşmasına karşı bir duruş olarak "Yavaş Yemek" (slow food) akımı doğmuş ve bu akımın başarısı sonucunda İtalyanlar, yavaş şehir (Cittaslow) hareketini 1999 yılında İtalya'da başlatmışlar ve "yavaş şehir" ağını kurmuşlardır (Pearce, 2011: 150; Raadstrom, 2011: 390). "Yavaş Şehir Uluslararası Ağı", nüfusu 1.500 ile 50.000 arasında olan küçük kentlerin veya büyük kasabaların dâhil olabildiği uluslararası bir ağıdır (Özkan, 2011: 25). Yerel kimlik ve özelliklerini koruyarak gelişmek isteyen kasabaların ve kentlerin katıldığı birlik İtalyanca Citta (Şehir) ve İngilizce Slow (Yavaş) kelimelerinden oluşan cittaslow yani "yavaş şehir" yada "sakin şehir" anlamına gelen ismi kullanmaktadır (Günerhan vd., 2010: 32-33). Birliğin merkezi Orvieto kentindedir ve yavaş şehir olarak tanımlanmak istenen şehirlerin değerlendirilmesi bu birlik tarafından yapılmaktadır (www.cittaslow.org; Çerçi, 2013: 90). Kent ve çevre arasındaki uyumlu ilişkinin sürdürülebilir kentleşme açısından önemine dönük ilginin artmasıyla ve planlama ve kent tasarımında yavaş şehirler, küçük kentler için hızla yaygınlaşan bir kent yönetim modeli halini almış ve yerel boyutta kurulmuş olan bu ağ, uluslararası bir harekete dönüşmüştür (Miele, 2008: 136).

Yöre sakinlerinin yaşadıkları yere karşı öz bilinç oluşturmaktan hareketle yöresel gelişimi destekleyen bir akım olan yavaş şehir, yerel farklılığı ve bölgenin kendine özgü unsurlarını önemsemektedir (Mayer & Knox, 2006: 322-330). Başka bir ifade ile yavaş şehir felsefesi, küreselleşen dünyada modernleşme yolunda ilerlerken, yerel değerlerini ne şekilde korunması gerektiğini göstermektedir (Miele, 2008: 137). Bu bakış açısı yavaş şehir akımının amblemine de yansımıştır. Amblem; tarihi şato, beton binalar ve salyangozdan oluşmaktadır.

Tarihî şato geçmişten gelen kültürel değerleri, betonarme binalar ise benzer ve çirkin görünümüne bürünen, yaşanılması zor olan çağdaş medeniyeti ifade etmektedir. Bu iki karşıt düşünceyi ifade eden iki sembolün önündeki salyangoz ise oluşan bu hayat tarzına yönelik geliştirilen eleştiriyi imgelemekte ve kent yönetiminde, sakinlik ve tarihî mirasa saygıyı vurgulamaktadır. Şekil 1’de de görüldüğü gibi bu görüntünün altında İtalyanca ve İngilizce karışımı “Yavaş Şehir” anlamındaki “Cittaslow” yazısı bulunmaktadır (Özgenç, 2012: 112-113).

Şekil 1: Yavaş Şehir Amblemi

(Kaynak: <http://www.cittaslow.org>)

Pink’e göre yavaş şehirler; çevreyi koruyan ve çevresel değerleri geliştiren, sürdürülebilir kalkınma hedefleriyle uyumlu olarak kenti yöneten, gıda üretiminde doğal ve çevre dostu teknikleri kullanan yerel yönetim modelini benimsemiş yerleşimlerdir (Pink, 2008: 98). Mayer & Knox ise alternatif bir kentsel gelişme yaklaşımı olarak tanımladıkları yavaş şehir modelinde; yerel halkın yaşadıkları yere aidiyetlerinin güçlendirilmesiyle, kentsel gelişimin sağlanacağı görüşündedir (Mayer & Knox, 2006: 324-325). Honore’e göre yavaş şehir; kentsel gelişimde geleneksel olanı korumakta ve modern dünyanın kazanımlarından da tümüyle yararlanılmaktadır (Honore, 2008: 89). Tüm bu tanımlamalarda da anlatılmak istendiği üzere yavaş şehir; insanların birbiriyle iletişim kurarak sosyalleşebilecekleri, kendine yeten, sürdürülebilir, geleneklerine sahip çıkan ve teknolojinin kolaylıklarından yararlanan bir kentleşme modelidir (Ünal & Zavalı, 2016:900).

Birliğin temel felsefesi birlik tüzüğü ile ilan edilmiştir. 28 madde ve 5 ek belgeden meydana gelen Uluslararası Yavaş Şehir Tüzüğü, birliğin kuruluşu, organları, katılım için yerine getirilmesi gereken kriterler, üyelerin sorumlulukları, logo ve fon kullanımları gibi bir

çok alanda tanım ve ilkeleri ortaya koymaktadır(Sırım, 2012: 123). 50.000'den az nüfusu olan küçük kentler, belediyeleri aracılığıyla birliğe başvurmakta ve üyelik, birliğin kentsel, toplumsal, çevresel, kültürel konularda oluşturduğu kriterlerin en az %50'sini hayata geçirmiş olması koşuluyla gerçekleşmektedir (Çakar, 2016: 26). Adayların başvurusunun kabul edilmeden önce Uluslararası Cittaslow Birliği'nin ülke temsilciliği tarafından değerlendirilmesi gerekmektedir. Kriterler sekiz başlık altında toplanmış olup her başlık çerisinde diğer gereksinimler belirtilmektedir (Tayfun & Acuner, 2014: 48). İmzalanan sözleşmede belirlenmiş kriterler başlıklar halinde şöyle sınıflandırılabilir (Sezgin ve Ünüvar, 2011: 130; Keskin, 2015: 64; Çerçi, 2013: 95-96; Özkan, 2011: 52-86; Çakar, 2016: 29-30; Ünal, 2016: 19; Raadstrom, 2011: 316):

Çevre Politikaları (11 Madde): Çevre politikaları kriterleriyle, çevre kirliliğinin, kentte yaşayan insan sağlığı üzerinde yaratacağı olumsuz etkilerin azaltılmasını, enerji kullanımının çevreye vereceği zararların önüne geçilmesini ve sürdürülebilir enerji kaynaklarının kullanımının artırılmasını hedeflemektedir. Bu kapsamda yerel yönetimlerin çevre kirliliğini önlemek için alacağı önlemler değerlendirilmekte ve kentsel çevre kirliliklerini kontrol altına almaları istenmektedir. Kentsel ve evsel çöp atıklarının ayrıştırılması ve alternatif enerji kaynaklarının kullanılması beklenmektedir. Ayrıca yerel yönetimlerin çevre yönetimi sistemlerinin benimsenmesi de teşvik edilmektedir.

Altyapı Politikaları (13 Madde): Altyapı politikaları kriteri, kentin yaşam kalitesini önemli derecede etkileyen altyapı konuları ele almaktadır. Bu kapsamda tarihi ve kültürel mekânların korunması ve yaşanır hale getirilmesi, ulaşım stratejilerinin daha çevreci oluşturulması ve doğal ürün ticaretini desteklemesi gerekmektedir. Yerel yönetimler yapacakları yenilik ve düzenlemelerle kendi kentlerinin potansiyelleri doğrultusunda belli ölçülerde altyapı alanında belirlenmiş kriterleri gerçekleştirmekle yükümlüdürler.

Teknolojiden Yararlanılarak Kent Kalitesinin İyileştirilmesi Çalışmaları (9 Madde): Bu kriter insanların kent hayatından kopmaları ve teknolojiyi yaşamlarından çıkartıp daha ilkel yöntemlerle yaşamaları anlamına gelmemektedir. Aksine bilişimi ve teknolojiyi daha çevreci bir yaşam biçimine entegre etmeyi öngörmekte ve kentsel kalite için teknolojinin ve teknolojik altyapıdaki tesislerin kurulması teşvik edilmektedir. Metin içerisinde sıklıkla vurgulanan yavaşlık kavramı daha iyi bir yaşam kalitesine vurgu yapmaktadır. Bu kapsamda; tüm kenti fiber optik kablolu ve kablosuz sistemlerle donatmak, vatandaşların internet yolu ile bilgilenmelerine yardımcı olmak ve isteyenlerin evden çalışmalarını (telework, homeoffice) sağlamak istenmektedir. Çevre politikaları ile uyumlu yeni teknolojiler desteklenmektedir.

Yerel Ürünlerin ve Üretimin Desteklenmesi Faaliyetleri(11 Madde): Bu kriter kapsamında, organik çiftçiliğin geliştirilmesi için gerekli planların yapılması, yerel ve geleneksel ürünlerin desteklenmesi, sertifikalandırılması ve tanıtılması, yerel mutfak kültürünün yaygınlaştırılması, geleneksel zanaatların yaşatılması, doğal alanların korunması ve bu konuda bilincin artırılmasına yönelik çalışmaların gerçekleştirilmesi hedeflenmektedir. Kriterler arasında yerel üretimi yaygınlaştırmak ve kente ekonomik girdi sağlayacak her türlü yerel etkinliği ve üretimi desteklemek gibi sorunluluklar yanında kentlerin dış güçlere ve ekonomilere bağlı olmaksızın kendi mikroekonomilerini oluşturmak, kendi üreticilerini direkt kendi müşterileri ile buluşturup aracısız temiz ekonomi yaratmak da bulunmaktadır.

Konukseverlik Ölçütü (5 Madde): Bu kapsamda halkı ve çalışanların konukseverlik konusunda eğitilmesi, turistik mekânların yönlendirme işaretleri ile kolay ulaşılabilir hale getirilmesi, mağazalarda dürüst ve basit ticaret kurallarının kullanılması, gezi programları ve yerleşim yerini tanıtıcı broşürler oluşturulup bunların nasıl edinilebileceği konusunda duyurular yapılması bulunmaktadır.

Farkındalık Ölçütü (3 Madde): Bu kapsamda kentin değerlerinin ve Cittaslow felsefesinin gelen ziyaretçiye en iyi şekilde tanıtılması hedeflenmektedir.

Slow Food Faaliyet ve Projelerinin Desteklenmesi Çalışmaları (7 Madde): Yerel ürünler ve geleneksel beslenme alışkanlıkları korunmak istenmektedir. Öte yandan Birlik farklı yeni kriterler de geliştirmiştir.

Yavaş şehirlerin gelişmesinin temelinde yavaş hareketi bulunmaktadır ve yavaş hareketi kültürel bir değişim, bir yaşam felsefesidir. Bizatihi tarifi ve özüyle yaşamın ta kendisidir. Birçok açılım sunabilecek yavaş şehirlerin, olumlu yansımalarının gerçekleşmesinde öğrenme, tanıma, bilinçlenme ve uygulama büyük bir önem taşımaktadır. Yavaş şehirlerin olumlu yönleri şu şekilde sıralanabilir(Sezgin & Ünüvar, 2011: 191; Olgun; 2016: 24-25; Özhancı vd., 2012: 164);

- Yavaş şehirler, modern ile geleneksel arasında bağlantılar kurarak kentsel yaşam kalitesini artırmaya çalışmaktadır.
- Yavaş şehirler, kentlerin, kendilerine özgü kaynaklarını ön plana çıkararak organik ürünlerin tüketimini teşvik etmekte ve insanların sağlıklı yaşaması için oldukça önemli açılımlar sunmaktadır.

- Yavaş şehirler, hazır gıda kullanımını azaltacak önlemler almakta, bu kapsamda kent insanının yaşam kalitesi, yiyecek kültürü göz önünde bulundurularak artırılmak istenmektedir.
- Yavaş şehirler, kentlerin ulusal kimliğine sahip çıkması için önemli çalışmalar yürütmekte ve bu kentleşme hareketiyle şehirlerin aynışmasının önüne geçilmek istenmektedir.
- Yavaş şehir akımının temel felsefesi insan odaklıdır. Daha yaşanılabilir bir dünya için yenilenebilir enerji kullanımı teşvik edilmektedir. Kaynakların kullanımı ve tüketimi yavaşlatılarak, sürdürülebilirliğin artırılması amaçlanmaktadır. Ayrıca var olan çevrenin ve yeşil alanların korunarak artırılması, bisiklet ve yaya yolları sayısının artırılması, alternatif enerji kaynaklarının kullanılması ve çevreye dost mimarinin geliştirilmesi yavaş şehir olabilmek için zorunluluktur.
- Yavaş şehir akımıyla yerel kimlik canlandırılarak, şehir pazarlama politikalarının kalitesi ve verimliliği artmaktadır. Yerel ürünlerin pazarlamasındaki kolaylık bölge kalkınmasına önemli katkı sağlayacaktır.
- Hayatın giderek anlamsız olması ve aynışması insanların psikolojilerini olumsuz şekilde etkilemektedir. Buna göre yavaş şehir akımı bu aynışmayı ortadan kaldırmak için fırsattır.
- Yavaş şehirler, modern ve geleneksel olan arasında bağlantılar kurarak zaman yoksunluğu sorununa da çözüm üretmeyi amaçlamaktadır. İnsanın doğası ile uyumlu bir tempoyla yaşaması gerektiğini insanlara hatırlatmaktadır.

Öte yandan yavaş şehirlere yönelik çalışmalar hakkında halkın bilinçlendirilememesi durumunda, yürütülen faaliyetlerin ciddiye almaması riski bulunmaktadır. Ayrıca şehirler dışarıdan yavaş ve/veya elit görülerek yavaş şehir felsefesi yanlış anlaşılabilir (Ergüven, 2011, 208; Canlı, 2016: 45-47). Ancak tüm bu risk ve sorunlar uygun programların oluşturulması, yavaş felsefesinin doğru anlaşılması ve bu konuda farkındalığın artırılması için çaba gösterilmesi ile aşılabilir görülmektedir. Sürdürülebilir kalkınmanın sağlanmasında ve yaşam kalitesinin artırılmasında yavaş şehirlerin sunacağı açılımlar, bu çabayı karşılar niteliktedir (Berkün, 2018: 212).

3. YAVAŞ ŞEHİRLER VE TÜRKİYE

Türkiye’de yavaş şehir akımının yansıması ilk kez İzmir’e bağlı Seferihisar’da görülmüştür. Uluslararası Yavaş Şehirler Birliği’nin kuruluşundan on yıl sonra, 28 Kasım 2009’da Seferihisar yavaş şehir unvanını almaya hak kazanmıştır. Bu tarihten günümüze

Seferihisar Belediyesi'nin girişimi ile Ulusal Koordinatörlük kurulması, Cittaslow Bilim Kurulu'nun oluşturulması gibi örgütlenme çalışmaları yürütülmektedir (Savaş Yavuzçehre & Donat, 2017: 302). 2010 yılında Sakarya Taraklı ilçesi, Çanakkale Gökçeada ilçesi, Aydın Yenipazar ilçesi ve Muğla Akyaka beldeleri, yavaş şehir ağına katılabilmek için çalışmalara başlamış, 2011 tarihinde Türkiye'deki Yavaş Şehir sayısı 5'e çıkmış ve böylece Türkiye'de Yavaş Şehir Ulusal Ağı kurulmuştur (Sırım, 2012:126).

Uluslararası Cittaslow Birliğine başvuru süreci Cittaslow Türkiye Ağı tarafından yürütülmekte ve nüfusları 50.000'den küçük, Cittaslow felsefesiyle uyumlu olarak yönetilen kentler üye olmak için başvuru yapabilmektedir. Bu süreçte öncelikle Uluslararası Cittaslow Başkanlığı'na yazılmış, aday kentin Cittaslow Birliği'ne üyeliğini açıklayan bir başvuru mektubu hazırlanmakta, mektubunun içeriğinde; kentin tanıtımı yapılmakta, yavaş şehir ağına başvurma neden ve gerekçeleri sıralanmaktadır. Ayrıca cttaslow kriterlerinden hangilerine hâlihazırda sahip olduğu başvuru mektubunda belirtilmeli ve kriterleri gerçekleştirmek için yürüttüğü projeler yer almaktadır (Sezgin ve Ünüvar, 2011:181).

Türkiye'de yavaş şehir unvanı taşıyan beldelerin sayısı 15 olmakla birlikte (Çorum İskilip, Siirt Aydınlar/Tillo gibi) birçok ilçe de bu unvanı edinmek için başvuru yapmış durumdadır (Yılmaz vd. 2016: 5). Türkiye'de bulunan yavaş şehirler şu şekildedir (cittaslowturkiye.org; listelist.com):

1. Çanakkale Gökçeada
2. Muğla Akyaka
3. Ordu Perşembe
4. Şanlıurfa Halfeti
5. İzmir Seferihisar
6. Artvin Şavşat
7. Sakarya Taraklı
8. Erzurum Uzundere
9. Aydın Yenipazar
10. Isparta Yalvaç
11. Kırklareli Vize
12. Isparta Eğridir
13. Bolu Göynük
14. Bolu Mudurnu
15. Sinop Gerze

Yerel yönetimler için sürdürülebilir bir kalkınma modeli sunan yavaş şehir ağı uluslararası bir belediyeler birliği ağıdır (Baldemir vd., 2013: 35). Bu özelliği ile yavaş şehirler; yerel yönetim birliklerinin sunduğu açılımlara sahiptir. Yerel yönetim birlikleri; ortak bazı yerel kamusal hizmetlerin daha etkin, verimli, sürekli ve kaliteli bir şekilde sunulması amacıyla ilgili kanununda gösterilen şekilde bir araya gelen ve karar ve yürütme organları bu yerel yönetimlerin tercihleriyle oluşturulan kamu tüzel kişileri şeklinde tanımlanmaktadır (Özhan & Yeter, 1995: 9; Eryiğit, 2016: 286). Yavaş şehir ünvanına sahip olmak isteyen yerleşim birimleri de, Cittaslow Türkiye Ulusal Ağı'nın yönlendirme ve deneyimlerinden yararlanmaktadır.

Yerelliklerini ve özgün dokularını kaybetmeden kentlere bir kalkınma modeli sunan yavaş şehirler; bazı kentlerin aşırı büyük, kalabalık ve karmaşık bir yapıya bürünerek tek tipleştiği Türkiye gibi ülkelerde sürdürülebilir kentleşmeye katkı sağlamaktadırlar. Türkiye'de yukarıda belirtilen 15 yerleşim biriminde, yavaş şehir kalkınma stratejileri ile turizmin ve ekonominin canlandığı görülmektedir. Türkiye'de bulunan yavaş şehirlerde yöre halkının daha yaşanabilir mekânlarda yaşama imkânına sahip olması çok önemli bir kazanımdır. 15 yerleşim biriminde, sürdürülebilirlikle uyumlu yavaş şehir politikaları ile çevre sorunlarının azaldığı, çarpık kentleşmenin önüne geçildiği, kültürel mirasın ve özgün dokunun korunduğu, yerel lezzetlerin sunulduğu görülmektedir.

Türkiye'de yavaş şehirleri konu alan lisansüstü tezler ve akademik çalışmalar son dönemlerde artış göstermektedir. Bu çalışmalar içerisinde; yavaş şehirlerin marka imajını inceleyen çalışmalar (Çerçi 2013), yavaş şehirleri inceleyen çalışmalar (Doğutürk, 2010; Eşitti ve Harputoğlu, 2015; Gökçan, 2012; Ergüven, 2011; Olgun, 2016; Canlı, 2016; Alagöz, 2018), yavaş şehirlerin web siteleri üzerinde görünürlüğünü konu alan çalışmalar (Çoban ve Harman, 2016) ve bizzat yavaş şehirlerin Türkiye'deki gelişimini inceleyen çalışmalar (Sırım, 2012; Coşar, 2013; Çakar, 2016; Savaş Yavuzçehre ve Donat, 2017) bulunmaktadır.

Elbette yavaş şehirlerin sunabileceği açılımlardan yararlanabilmek ve bu açılımların sürekliliğini sağlamak yavaş şehir felsefesinin ve politikalarının doğru anlaşılması ve uygulanabilmesi ile mümkündür. Bu noktada karar alıcılar kadar yöre halkının da yavaş şehir kriterlerinin sağlanması ve sağlanan kriterlerin korunması için bilgi ve farkındalığa sahip olması gerekmektedir. Öte yandan toplumun genelinin bilgi düzeyi de yavaş şehir akımının benimsenmesi ve yavaş şehirlerin çoğalmasını kolaylaştıracaktır. Dolayısıyla yavaş şehirlerin yönetimi, tanıtımı ve pazarlanmasını konu alan çalışmalar başta olmak üzere ampirik çalışmaların artması, yavaş şehir kavramının bütünsel bir bakış açısıyla anlaşılmasına olanak

sağlayacaktır (Çoban & Harman, 2016: 241). Çalışmanın son bölümünde, Türkiye’de yavaş şehir unvanına sahip iki ilçesi bulunan Isparta ili merkezinde halkın yavaş şehirlere yönelik bilgi ve farkındalık düzeyini öğrenmeye yönelik alan araştırması yapılmıştır.

4. ISPARTA HALKININ YAVAŞ ŞEHİRLERE YÖNELİK BİLGİ VE FARKINDALIĞI

Yüzölçümü 8.913 km² olan Isparta ilinde 2017 yılı itibariyle toplam nüfus 433.830 olarak hesaplanmıştır. En kalabalık nüfus il merkezinde olan Isparta ilinde Eğirdir ilçe nüfusu 2017 yılında 32.503, Yalvaç ilçe nüfusu ise 46.823 olarak hesaplanmıştır (<https://www.nufusu.com>). Isparta ilinde yerel kimliğini koruma projeleriyle dikkatleri üzerine çeken Yalvaç ilçesi 2012 yılında yavaş şehir unvanını almıştır (Ünal, 2016: 24). Eğirdir ilçesi ise Türkiye’deki 12. yerleşim yeri olarak 11 Haziran 2016 tarihinde yavaş şehir olmuştur (Alagöz, 2018: 143).

Isparta ilinin Yalvaç ilçesi Akdeniz Bölgesi’nin batı bölümünde, Göller Yöresinin en kuzeyinde yer almaktadır. Yalvaç unutulmaya yüz tutan dericilik, keçecilik, halıcılık ve demircilik gibi el sanatlarını hâlâ yaşatan bir ilçedir. Sultan Dağları eteklerindeki Yalvaç tarihi Osmanlı Hamamı, 800 yıllık Çınaraltı Meydanı ve kendine özgü mutfak kültürüyle turistlerin ilgi gösterdiği yerlerden biridir (cittaslowturkiye.org; listelist.com).

Isparta’nın ikinci yavaş şehri unvanına sahip ilçesi olan Eğirdir, Isparta’ya 34 km uzaklıktaki Eğirdir gölü kıyısında bulunmaktadır. Eğirdir Bizans, Selçuklu ve Osmanlı medeniyetlerine ev sahipliği yapmıştır. Eğirdir, M.Ö. 4.Yüzyıldan kalan Eğirdir Kalesi ile 13. Yüzyıldan gelen Hızırbey Camii ve Dündarbey Medresesi gibi tarihi yerlere sahiptir. Eğirdir halkı tarafından Atatürk’e verilen Can Adası, Türk Silahlı Kuvvetlerinin Dağ Komando Okulu, ender rastlanan Kasnak Meşesi ve Sığla Ormanları, Türkiye’nin en önde gelen Kemik Hastalıkları Hastanesi, elması ve sadece Eğirdir’de görülen Apollon Kelebeği ile tarih ve doğa zengini bir ilçedir. Eğirdir’in aynı adı taşıyan gölü de Türkiye’nin en büyük 2. tatlı su gölüdür (cittaslowturkiye.org; listelist.com). Öte yandan panoramik bir güzelliğe sahip olan ve günümüze kadar doğallığını koruyan Eğirdir’in sürdürülebilir kırsal turizm potansiyeli açısından Cittaslow üyeliğinin önemli bir katkı sunacağı yönünde akademik çalışmalar da bulunmaktadır (Alagöz, 2018: 148).

Kentlerin kalabalık, çevre sorunlarının yoğun olarak yaşandığı ve tek tipleştiği mekânlar haline dönüştüğü günümüz toplumlarında, bu durumu değiştirmeye yönelik alternatif kent merkezleri çözümlerden biri olan yavaş şehirlere yönelik açıklamalarda bulunularak çalışmanın

kurgusu oluşturulmaktadır. Çalışmayla; küreselleşmenin şehirleri standartlaştırmasına bir tepki olarak gelişen yavaş şehirlerin, yeterince tanıtımın yapılmadığı argümanına destek aranmaktadır. Çalışmanın temel amacı; yavaş şehirlerin sunabileceği açılımlara dikkat çekmek ve yavaş şehirlere yönelik bilgi ve farkındalığı artırmaktır. Bu kapsamda Türkiye’de yavaş şehir unvanına sahip iki ilçesi bulunan Isparta ili merkezinde halkın yavaş şehirlere yönelik bilgi ve farkındalık düzeyi öğrenilmeye çalışılmıştır.

Alan araştırması için Isparta ili ana evren olarak seçilmiş, anket uygulamaları Isparta kent merkezinde yaşayan ve araştırmaya gönüllülük esası ile katılım gösteren hemşerilerle gerçekleştirilmiştir. 380 katılımcıdan oluşan örneklemin seçiminde, amaçlı örnekleme² yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak literatürden yararlanılarak soru formu oluşturulmuştur. Uygulama sürecinde, soru formları araştırmacı tarafından elden dağıtılmış ve toplanmıştır.

Yapısal olarak 22 sorudan oluşan soru formunda; likert ölçekli sorular, açık uçlu sorular ve çoktan seçmeli sorular yer almaktadır. İçerik olarak ise soru formunda, demografik özellikler ve yavaş şehirlere yönelik bilgi ve farkındalık düzeyini öğrenmeye yönelik sorular bulunmaktadır. Elde edilen verilerin analizinde, SPSS 13 programı kullanılmıştır. Araştırmada t testi ve varyans analizi ve güvenilirlik analizi de yapılmıştır. Soru formunda 16 madde için Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı 8770 olarak hesaplanmıştır. Araştırmaya ilişkin temel hipotezler ise şu şekildedir;

H₁: Yavaş şehirlere yönelik halkın bilgi ve farkındalık düzeyi sınırlıdır.

H₂: Yavaş şehirlere yönelik halkın bilgi ve farkındalık düzeyi demografik değişkenlere göre farklılaşmamaktadır.

4.1. Demografik Bulgular

- Örnekleme “cinsiyet” değişkeni dağılımına göre 180 erkek (%47,4) ve 200 (%52,6) kadından oluşmaktadır. Katılımcıların çoğunluğu kadındır.
- “Yaş” değişkeni dağılımına göre örneklem incelendiğinde; 20-29 yaş aralığında olan 170 (%44,7), 30-39 yaş aralığında olan 160 (%42,1) ve 40 ve üstü yaş aralığında olan 50 (% 13,2) katılımcı bulunmaktadır.
- “Eğitim Durumu” değişkenine göre dağılımlar incelendiğinde; orta öğretim ve altı mezunu olan 60 (% 15,8), ön lisans ve lisans mezunu 310 (%81,6) ve lisansüstü eğitim almış 10 (%)

² Amaçlı örnekleme örnekleme oluşturan elemanların, araştırmacının araştırma problemine cevap bulacağına inandığı kişilerden oluşmasının sağlandığı örneklemedir (Altunışık vd., 2007, s. 132).

2,6) katılımcı bulunmaktadır. Dolayısıyla örneklem eğitim düzeyi yüksek katılımcılardan oluşmaktadır.

- Örneklem grubunun “Isparta’da yaşama süresi” değişkenine göre dağılımı incelendiğinde 10 yıldan uzun bir süredir Isparta’da yaşayanlar, 320 kişi olup (%84,2) çoğunluğu oluşturmaktadır. Katılımcıların 60 kişiden oluşan küçük bir bölümü ise %15,8) 10 yıldan kısa bir süredir Isparta’da yaşamaktadır.

4.2. Diğer Bulgular

Soru formunda demografik sorulardan sonra yavaş şehirlere yönelik kısa bir tanım yapılmıştır. Daha öncede ifade edildiği gibi likert ölçekli sorularda hemşerilerin yavaş şehirlere yönelik bilgi ve farkındalık düzeyi öğrenilmeye çalışılmıştır. Likert ölçekli sorularda 5’li likert ölçeği kullanılmıştır ve olumlu ve olumsuz tutum ifadelerini içeren her maddenin karşısında “5 Kesinlikle Katılıyorum”, “4 Katılıyorum”, “3 Kararsızım”, “2 Katılmıyorum” ve “1 Kesinlikle Katılmıyorum” seçenekleri bulunmaktadır. Yanıt ortalamalarının 1’e yakın olması önermelere olumsuz duruşu ve 3’e yakın olması ise kararsızlığı gösterir. Yanıt ortalamalarının 5’e yakın olması ise önermelerle ilgili olumlu düşünüldüğü anlamına gelmektedir. Aşağıdaki tabloda katılımcıların yavaş şehirlere yönelik bilgi ve farkındalıklarını öğrenmeye ilişkin sorulan sorular ve sorulara verdikleri yanıtlar ile ortalamalar görülmektedir.

Tablo 1: Isparta Halkının Yavaş Şehirler Hakkındaki Bilgi ve Farkındalıkları

Madde No	Ortalama	Standart Sapma
1. Yavaş şehirler doğal kaynaklarını korunmasını ve bilinçli kullanımını içeren bir kent yönetim modeli sunmaktadırlar.	3,36	0,91
2. Yavaş şehir logosunu biliyorum.	2,36	1,05
3. Isparta ili yakınlarda yavaş şehir ünvanlı yerleşim birimleri vardır.	3,07	1,12
4. Yavaş şehir kent yönetim modeli teknolojik gelişmelerle bağdaşmaz.	2,44	1,08
5. Türkiye’de yavaş şehir akımının gelişimini ilgiyle takip ediyorum.	2,65	1,07
6. Türkiye’de yavaş şehir ünvanına sahip birçok yerleşim birimi bulunmaktadır.	4,13	1,27
7. Yavaş şehir olabilmek için gerekenlere yönelik bilgi sahibiyim.	1,71	0,86
8. Yavaş şehirler, kentlerin ulusal kimliğine sahip çıktığı için herkes tarafından bilinmektedirler.	2,05	0,92
9. Yavaş şehirler, modern yaşam ile geleneksel yaşam arasında köprüler kurmaktadır.	3,86	1,39
10. Yavaş şehirlerin yaygınlaşması için halkın yavaş şehirler hakkında bilinçlendirilmesi gerekir.	4,05	0,80
11. Çevre sorunlarının çoğalmasında yavaş şehirlerin artması da etkilidir.	2,26	1,15
12. Bir yavaş şehri ziyaret etmeyi düşünmüyorum.	2,71	1,35
13. Yavaş şehirlerin çoğalmasına karşıyım.	2,57	1,05
14. Yavaş şehirler, kentlerin, kendilerine özgü kaynaklarını ön plana çıkarır.	3,39	0,91
15. Yavaş şehirlerin üst düzeyde tanıtımı yapılmaktadır.	2,23	0,97
16. Yavaş şehirler sürdürülebilir çevre politikaları ile uyumlu bir kent yönetim modeli sunmaktadırlar.	3,13	0,99

Soru formunda son iki soru açık uçludur. İlk olarak katılımcılardan Türkiye’de bulunan yavaş şehirlerden bildiklerinin isimlerini yazmaları istenmiştir. Katılımcılardan sadece 50’si (% 13,2) soruyu cevaplandırabilmiştir. “Isparta il sınırlarında yavaş şehir var mıdır? Varsa ismini/isimlerini yazar mısınız?” şeklindeki ikinci soruyu ise cevaplayan yalnızca 10 (% 2,6) katılımcı bulunmaktadır. Yapılan alan araştırmasından elde edilen bulgular Isparta halkının yavaş şehirler hakkındaki bilgi ve farkındalık düzeyinin oldukça düşük olduğunu göstermekte ve “**H₁: Yavaş şehirlere yönelik halkın bilgi ve farkındalık düzeyi sınırlıdır**” hipotezinin doğrulanmaktadır.

Yavaş şehirlere yönelik bilgi ve farkındalık düzeyi ile yaş, cinsiyet, eğitim durumu ve Isparta’da yaşama süresi değişkenlerine bağlı olarak herhangi bir ilişkinin bulunup bulunmadığını saptanması amacıyla varyans analizi (anova) ve t-testlerinden yararlanılarak analizler yapılmıştır. Bulgular “**H₂: Yavaş şehirlere yönelik halkın bilgi ve farkındalık düzeyi demografik değişkenlere göre farklılaşmamaktadır**” hipotezinin doğrulanmaktadır.

- Yavaş şehirlere yönelik bilgi ve farkındalık düzeyi ile yaş değişkeni arasındaki ilişkinin saptanması amacıyla yapılan varyans analizi sonucunda F değeri 0,48 ve anlamlılık değeri $p=0,953$ olarak hesaplanmıştır. ($p>0,05$) Yani farklı yaş düzeyleri ile yavaş şehirlere yönelik bilgi ve farkındalık düzeyi arasında anlamlı bir farklılık yoktur.
- Yavaş şehirlere yönelik bilgi ve farkındalık düzeyi ile cinsiyet değişkeni arasındaki ilişkinin saptanması amacıyla yapılan t testi sonucunda t değeri 0,393 ve anlamlılık değeri $p=0,629$ olarak hesaplanmıştır. ($p>0,05$) Bu durum kadın ve erkeklerin yavaş şehirlere yönelik bilgi ve farkındalık düzeyleri arasında bir farklılık olmadığını göstermektedir.
- Yavaş şehirlere yönelik bilgi ve farkındalık düzeyi ile eğitim durumu arasındaki ilişkinin saptanması amacıyla yapılan varyans analizi sonucunda F değeri 0,671 ve anlamlılık değeri $p=0,518$ olarak hesaplanmıştır. ($p>0,05$) Yani farklı eğitim düzeyleri ile yavaş şehirlere yönelik bilgi ve farkındalık düzeyi arasında da anlamlı bir farklılık yoktur.
- Son olarak yavaş şehirlere yönelik bilgi ve farkındalık düzeyi ile Isparta’da yaşama süresi değişkeni arasındaki ilişkinin saptanması amacıyla yapılan t testi sonucunda t değeri 0,353 ve anlamlılık değeri $p=0,882$ olarak hesaplanmıştır. ($p>0,05$) Bu durum Isparta’da yaşama süresi ile yavaş şehirlere yönelik bilgi ve farkındalık düzeyi arasında anlamlı bir ilişki olmadığını göstermektedir.

5. SONUÇ

Yavaş şehirler dünya genelinde sayıları gitgide çoğalan, sürdürülebilir kalkınma ile uyumlu bir kent yönetim modeli olarak bilinmektedirler. Türkiye’de yavaş şehir unvanı taşıyan beldelerin sayısı 15 olmakla birlikte, pek çok küçük yerleşim birimi, sunduğu açılımlar nedeniyle yavaş şehir olmak için bu ağa başvurmuş durumdadır.

Türkiye’de son zamanlarda yavaş şehirlere yönelik ilgi artmış ve bu durum akademik çalışmalara da yansımıştır. Konuya ilişkin ampirik çalışmalar daha sınırlı olmakla birlikte, yaygın görüş genel olarak yavaş şehir felsefesinin küçük yerleşimlerin gelişmesini olumlu yönde etkilediği yönündedir.

Yavaş şehirlerin sunabileceği fırsatlardan yararlanabilmek ve bu açılımların sürekliliğini sağlamak yavaş şehir felsefesinin ve politikalarının doğru anlaşılması ve uygulanabilmesi ile mümkündür. Bununla birlikte yapılan alan araştırması, Isparta’da yavaş şehirlere yönelik bilgi ve farkındalık düzeyinin oldukça sınırlı olduğu, demografik değişkenlere bağlı olarak bilgi ve farkındalık düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmadığı ve yavaş şehirlerin tanıtımına yönelik eğitim ve faaliyetlere ihtiyaç bulunduğunu göstermektedir.

KAYNAKÇA

- Alagöz, M. (2018) “Sürdürülebilir Kent Bağlamında Cittaslow: Eğirdir İlçesinin Cittaslow Kriterleri Açısından İncelenmesi”, *Asia Minor Studies- International Journal of Social Sciences*, 6, AGP Özel Sayı, ss. 138-149..
- Altunışık, R., Coşkun, R., Bayraktaroğlu, S. & Yıldırım, E. (2007) *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri SPSS Uygulamalı*, 5. b, Sakarya Yayıncılık, Sakarya.
- Baldemir, E. - Kaşmer Şahin T. & Kaya, F. (2013) “Yavaş Şehir Olma Durumunun Analitik Hiyerarşi Süreci İle Değerlendirilmesi”, *Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 2 (1), ss: 29-50.
- Berkün, S. (2018) “Sürdürülebilir Kalkınmanın Sağlanmasında Yavaş Şehirler”, *Sosyal ve Beşeri Bilimlerde Akademik Araştırmalar*, Editörler: Babacan, H. – Soldatovic, T. & Delobegovic Dzanic, N., Gece Kitaplığı Yayınları, Ankara.
- Canlı, V. D. (2016) “Yavaş Şehir Akımı ve Sürdürülebilirlik: Konaklama İşletmeleri Açısından Değerlendirme: Muğla Akyaka Örneği”, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Seyahat İşletmeciliği Turist Rehberliği Ana Bilim Dalı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Konya.
- Coşar, Y. (2013) “Yavaş Şehir (Cittaslow) Olgusunun Turist Davranışları ve Yerel Halkın Kentsel Yaşam Kalitesi Algısına Etkileri”, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Turizm İşletmeciliği Ana Bilim Dalı Yayınlanmamış Doktora Tezi, İzmir.
- Çakar, D. (2016) “Kültürel Miras Koruma Bağlamında “Yavaş Şehir” (Cittaslow) Hareketi: Türkiye Örneği”, Dokuz Eylül Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Mimarlık Anabilim Dalı Restorasyona Programı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir.
- Çerçi, A. (2013) “Destinasyon Markalama ve Yavaş Şehir Seferihisar’ın Destinasyon Marka İmajı”, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı Turizm İşletmeciliği Uzmanlığı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Çoban, Ö. & Harman, S. (2016) “Yavaş Şehir (Cittaslow) Türkiye Ağına Üye Olan Şehirlerin İnternet Sitelerinde Yavaş Şehir Temasının Görünürlüğü Üzerine Bir Araştırma, *İşletme Fakültesi Dergisi*, 17(2), 235-253.
- Daly, H. E. (1990) “Toward Some Operational Principles of Sustainable Development”, *Ecological Economics*, 2 (1), pp. 1-6.
- Doğutürk, G. (2010) “Mimari ve Yaşam Kalitesi Bağlamında Yavaş Şehir Hareketi ve Seferihisar Örneği”, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Mimarlık Anabilim Dalı Uzmanlığı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Ergüven, M. H. (2011) “Cittaslow – Yaşamaya Değer Şehirlerin Uluslararası Birliği: Vize Örneği”, *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 3(2), ss.201-210.
- Eryiğit, B. (2016) “Yerel Kalkınma Bağlamında Yerel Yönetim Birliklerinin Kuruluş Sürecinde Uygulanan Vesayet Denetimi ve Bir Model Önerisi”, *Marmara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 4(1), ss. 283-295.
- Eşitti, B. & Harputoğlu, D., D. (2015) “Citta Slow Şehirlerde Yerel Halkın Earth Markete Yaklaşımı: Gökçeada Destinasyonu Örneği”, *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 3(1), ss.64-71.

- Günerhan, S.A., Erdem, Ü. & Günerhan, H. (2010). “Çevre ve Enerji Açısından Yavaş Şehir Hareketlerinin Gelişimi”, *Tesisat Mühendisliği Dergisi*, 118, ss: 32-37.
- Gökçan, E. (2012) “İzmir ili Yavaş Şehir Seferihisar Örneğinde Doğal ve Kültürel Yapı Üzerine Araştırmalar”, Ege Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir.
- Honore, C. (2008) *YAVAŞ! Hız Çılgınlığına Başkaldıran Yavaşlık Hareketi*, (çev: Gür, E.), Alfa Yayınları, İstanbul.
- Keskin, E. B. (2015) *Yavaş Şehir*, Uludağ Yayınları, Bursa.
- Mayer, H. & Knox, P. L. (2006) “Slow Cities: Sustainable Places In A Fast World”. *Journal Of Urban Affairs*, 28(4),pp. 321-334.
- Miele, M. (2008) “CittaSlow: Producing Slowness Against the Fast Life”. *Space and Polity*, 12(1), pp.135-156.
- Olgun, A. (2016) “Yavaş Şehir (CittaSlow): Seferihisar Örneğiyle Ekonomik ve Mali Yapı”, Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Maliye Anabilim Dalı Maliye Programı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Trabzon.
- Özhan, H. & Yeter, E. (1995), *Mahalli İdare Birlikleri*, Ankara: Türk Belediyecilik Derneği Mahalli İdareler Eğitim Araştırma Geliştirme Merkezi Yayınları.
- Özgenç, Ö. (2012) “İdeal Toplum Düzeni Arayışında Kurgulanan Kentsel Planlamalar, Ütopyalar ve Yavaş Şehir Akımı”, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Mimarlık Anabilim Dalı Mimari Tasarım Sorunları Programı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Özhan, H. & Yeter, E. (1995), *Mahalli İdare Birlikleri*, Ankara: Türk Belediyecilik Derneği Mahalli İdareler Eğitim Araştırma Geliştirme Merkezi Yayınları.
- Özhancı, E. – Bozhüyük Ardahanlıoğlu, Z. & Yılmaz, H. (2012) “Sakin Şehir Üyelik Süreci Analizi”, Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi, 43(2), ss.163-173.
- Özkan, H. C. (2011) “Bir Sürdürülebilir Kent Modeli: Yavaş Şehir Hareketi”, Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Mimarlık Anabilim Dalı Bina Araştırma ve Planlama Programı Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Pearce, P. L. (2011) *Tourist Behaviour and the Contemporary World*, Channel View Publications, Bristol.
- Pink, S., (2008) “Sense and Sustainability: The Case of the Slow City Movement”, *Local Environment*, 13(2), pp.95-106.
- Raadstrom, S. (2011), “A Place Sustaining Framework for Local Urban Identity: An Introduction and History of Cittaslow”, *Italian Journal of Planning Practice*, 1 (1), pp. 312-393.
- Savaş Yavuzçehre P. & Donat, O. (2017) “Türkiye’de Sakin Kent (Cittaslow) Üyelikinin Kamusal Mekânlara Etkisine Yönelik Bir İnceleme”, *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 27, ss.299-320.
- Sezgin, M. & Ünüvar, Ş. (2011) *Sürdürülebilirlik ve Şehir Pazarlaması Ekseninde Yavaş Şehir*, Çizgi Kitabevi, Konya.

Sırım, V. (2012) “Çevreyle Bütünleşmiş Bir Yerel Yönetim Örneği Olarak “Sakin Şehir” Hareketi Ve Türkiye’nin Potansiyeli”, Tarih, Kültür ve Sanat Araştırmaları Dergisi, 1(4), ss.119-131.

Tayfun, A. & Acuner, Z. (2014) “Cittaslow: A Model Proposal For Çamlıhemşin (Cittaslow: Çamlıhemşin İçin Bir Model Önerisi)”, *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 2(1), ss. 46-54.

Ünal, M. & Zavalı, Y. S. (2016) “Küreselleşme Karşısı Bir Hareket: Yavaş Hareketi”, *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 5(4), ss.889-912.

Ünal, Ç. (2016) “Turizm Coğrafyasında Yeni Kavramlar ‘Yavaş Şehirler ve Yavaş Turizm’”, *Doğu Coğrafya Dergisi*, 36, ss.13-28.

Yılmaz, A. – Tuncer, M. & Zorlu, K. (2016) “Yavaş Şehir (Sürdürülebilir Yerel Kalkınma) Potansiyelinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma: Güzelyurt, Aksaray”, *Studies Of The Ottoman Doman*, 6 (10), ss.1-18.

<http://cittaslow.org/> (11. 12. 2017).

<http://cittaslowturkiye.org/> (02.04.2018).

<https://listelist.com/turkiyenin-en-sakin-sehirleri/> (03.04.2018).

<https://www.nufusu.com/ilceleri/isparta-ilceleri-nufusu> (20.12.2018).

<https://www.nufusu.com/il/isparta-nufusu> (20.12.2018).

<https://listelist.com/turkiyenin-en-sakin-sehirleri/> (03.04.2018).